

**PROGRAM II ZJAZDU MUZEÓW - INSTYTUCJONALNYCH CZŁONKÓW
STOWARZYSZENIA MUZEALNIKÓW POLSKICH
21-22 LISTOPADA 2024**

**Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie
Ul. Dworcowa 5, 62-052 Szreniawa**

21 LISTOPADA (CZWARTEK)

Dzień I

9.30 Transport autokarem spod Hotelu Delicjusz

10.00 Zwiedzanie wystawy „Chłop – niewolnik? Opowieść o pańszczyźnie”

11.00 Otwarcie konferencji - powitanie gości przez Dyrektora Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie dra Jana Maćkowiaka oraz Prezesa Stowarzyszenia Muzealników Polskich dra Michała Niezabitowskiego

11.15 Wystąpienie Ministry Kultury i Dziedzictwa Narodowego Pani Hanny Wróblewskiej

11.25 Wystąpienie Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego Pana Wojciecha Jankowiaka

11.30 Rozmowa z Panią Ministrą dot. perspektyw rozwojowych współczesnego muzealnictwa Polskiego. Rozmowę moderuje Prezes Stowarzyszenia Muzealników Polskich dr M. Niezabitowski

12.30 Przerwa kawowa

12.45 Sesja 1 „**Ludowa historia Polski w narracjach muzealnych. Wyzwania i perspektywy**”

Wystąpienia programowe:

Do udziału w spotkaniu zaprosiliśmy dwóch wybitnych naukowców reprezentujących dyscyplinę historia. Obaj wnieśli do polskiej nauki istotny ferment, podejmując próbę redefinicji spojrzenia na dzieje Polski z tzw. perspektywy ludowej. Pan prof. Adam Leszczyński i Pan prof. Mateusz Wyżga nie są muzealnikami i nie udzielą nam rad ani nie dadzą nam wskazówek dotyczących sposobu prowadzenia naszej działalności. Z perspektywy zewnętrznej, zwrócą nam natomiast uwagę na to, co staje się dominantą w badaniach historycznych i co powinno skłonić nas

do refleksji nad tym, na ile i w jaki sposób powinniśmy przenieść to spojrzenie do programu działań naszych muzeów.

- Prof. dr hab. **Adam Leszczyński** (Uniwersytet SWPS w Warszawie)

„Chcą wolności i ziemi? Niech najpierw wytrzeźwieją. Nędza chłopska w oczach obrońców pańszczyzny w XVIII-XIX w.”

W czasie debaty wokół ograniczenia, a potem zniesienia poddaństwa i pańszczyzny na ziemiach polskich prowadzonej w XVIII-XIX w. obrońcy konserwatywnego porządku musieli zmierzyć się z problemem nędzy chłopskiej. Właściwie wszyscy - zaczynając od zagranicznych podróżników, a kończąc na ziemianach - przyznawali, że chłopci żyją w skrajnej nędzy. Środowiska konserwatywne winą za to obciążały Żydów i zaborców, ale w największym stopniu - samych chłopów. Według nich chłopci, z natury skłonni do kradzieży i pijaństwa, nieodpowiedzialni i nie umiejący planować ani oszczędzać, byli sami odpowiedzialni za swoje oplakane położenie.

- Prof. dr hab. **Mateusz Wyżga** (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

„Pracowity Maciej, parobek pracowitego Stanisława Mislka, poddanego”. Wewnętrzne zróżnicowanie społeczności chłopskiej a praca w dawnej Polsce.

Na przeważających obszarach Rzeczypospolitej przedrozbiorowej występowała pańszczyzna. W teorii była to feudalna forma renty odrobkowej, świadczona przez chłopstwo i część mieszczaństwa dla właścicieli ziemskich za użytkowaną ziemię. W praktyce dochodzić mogło i dochodziło do różnorodnych nadużyć, gdyż system ów opierał się na podległości stanowej. Było to jednak pole nie tylko do nadużyć, ale i do negocjacji międzystanowych. Aby wejść głębiej w tę problematykę, potrzebujemy skupić się na tak różnym od naszego języku komunikacji, w relacjach społecznych opartych na rozmaitych formach współpracy, nacisku i oporu. Na to wszystko nakłada się ówczesne rozumienie własności i wolności.

14.00 Debata plenarna z udziałem członków Zarządu Głównego SMP oraz zaproszonych gości

15.00 Lunch

16.00 Otwarte posiedzenie Zarządu Głównego Stowarzyszenia Muzealników Polskich

17.30 Podsumowanie pierwszego dnia konferencji

18.30 Uroczysta kolacja

21.30 Transport autokarem do Hotelu Delicjusz

22 LISTOPADA (PIĄTEK)

Dzień II

8.30 Transport autokarem spod Hotelu Delicjusz

9.00 Sesja 2 „Relokacja i zabezpieczenie zbiorów wobec zagrożenia wojną”

Wystąpienia programowe:

Do zaprezentowania zagadnień programowych nie zapraszamy muzealników ale ekspertów zewnętrznych, którzy pomogą nam zwrócić uwagę na istotne okoliczności i wyzwania związane z tematyką drugiego dnia zjazdu. Nie ulega wątpliwości, że globalna zmiana sytuacji politycznej, w tym szczególnie za naszą wschodnią granicą, wymusza na nas podjęcie nowych wyzwań.

- Prof. dr hab. **Ewa Syska** (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu)

„Zabezpieczenie zbiorów muzealnych na wypadek konfliktu zbrojnego – przykład działalności Kaiser Friedrich Museum w Poznaniu podczas II wojny światowej”

W niniejszym referacie zostaną omówione sposoby i efekty relokacji zbiorów powzięte przez władze powołanego w 1939 r. w miejsce Muzeum Wielkopolskiego w Poznaniu - Kaiser Friedrich Museum Posen. Wiodącą rolę w tym przedsięwzięciu odegrał dyrektor tejże placówki dr Siegfried Rühle (1887-1964), który od 1943 r. przewodniczył Komisji Ochrony Dzieł Sztuki w Poznaniu (Kunstschutzkommission) zabezpieczając zbiory m. in. w podziemiach Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego, jak też w pałacach w Śmiglu k. Leszna, w Reinhardtsgrimma koło Dippoldiswalde w Erzgebirge oraz w Grossgrabe, Schwepnitz i twierdzy Königsstein na terenie Saksonii. Powojenna ewidencja ubyków Muzeum Wielkopolskiego w latach 1939-1945 wykazała straty 16 799 obiektów.

- **Artur Sterkowicz** (Narodowy Instytut Muzeów, Dział Ochrony Zbiorów Publicznych)

„Zbiory i personel muzeum w sytuacji kryzysowej”

Do najważniejszych zadań muzeum należy zachowanie w niepogorszonym stanie gromadzonych zbiorów, które nierzadko stanowią bezcenne zasoby dziedzictwa kulturowego. Odpowiedzialna realizacja tego zadania implikuje konieczność rozpoznania niebezpieczeństw grożących zbiorom muzealnym i optymalne im przeciwdziałanie. Każde muzeum obligatoryjnie opracowuje odpowiednie procedury i instrukcje zabezpieczania i ewakuacji zbiorów oraz funkcjonowania instytucji w sytuacji kryzysowej, co zostanie przedstawione w niniejszym referacie.

10.15 Debata plenarna z udziałem członków Zarządu Głównego SMP oraz zaproszonych gości

11.15 Podsumowanie i zamknięcie konferencji

11.45 Przerwa kawowa

12.00 Zwiedzanie Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie

13.30 Lunch

* Podczas obu dni konferencyjnych w Muzeum Narodowym w Szreniawie prezentowana będzie wystawa czasowa pt. „Chłop – niewolnik? Opowieść o pańszczyźnie”, która podejmuje trudny temat życia chłopów w dawnej Polsce, stanowiąc jednocześnie próbę opowiedzenia o dramatycznym okresie w historii polskiej wsi. Z całą pewnością, możliwość zapoznania się z ekspozycją będzie doskonałym poszerzeniem zagadnień, które zostaną podjęte w trakcie II Zjazdu Muzeów – Instytucjonalnych Członków Stowarzyszenia Muzealników Polskich.